

11
12
13
14
15
16
17
18

- 1713.
- 12^a ^b Ludovici, Jacobi Friderici: De involucris. 2 Saupl.
1713 = 1741.
- 13^a ^b Ludovici, Jacobi Friderici: De successione conjugis
deserentis 2 Saupl. 1713 = 1739.
- 14^a ^b ^c Ludovici, Jacobi Friderici: De affectu baptismi
juridico. 3 Saupl. 1713 = 1745.
15. Michaelis, Jr. Henricus: Prosector accus. Fridericianae:
et regiae benevolentiae auspiciis ea promotione
spiritus amplectenda per amantem hortatur.
16. Aufgebacher, Joh. Baptista: Convenientiam et discor-
venientiam juris communis et proprii Hamburg.
in in patris criminum. . . publicis consistorium
extremis submittit.
17. Schneider, Jr. Fridericus: De permutatione capti-
vorum.
18. Stahl, Georgius Ernestus: De therapia passionis hypochon-
driacae.

19. Stahl, Georgius Ernestus: De exanthematibus maligniorum
retrorsione

28

VOLUCRO.
LUDWIG WILHELM.
MEXICO

Faint, illegible handwriting at the top of the page.

I

I

S

129. 1713 26.
DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

INVOLUCRO, 7

QVAM

DEO T. O. M. ADNUENTE,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO, 15

PRINCIPE BORUSSÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO, RELIQUA, 5 1/2

IN ILLUSTRIS ACADEMIA FRIDERICIANA,

PRAESIDE

DN. JACOBO FRIDERICO
LUDOVICI,

J. U. D. ET PROFESS. PUBL. ORDINAR.

PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES ET PRIVILE-
GIA DOCTORALIA RITE CAPESSENDI

Ad d. 28 Jun. MDCCXIII.

In Auditorio majori horis ante- & pomeridianis

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

JOANNES HENRICUS Studloff/
HALENSIS MAGDEBURGICUS.

HALAE MAGDEB. Litteris STEPHANI ORBANI, Acad. Typograph.

25

DISSERTATIO LIBERAE INDOGUALIS

INVOLUCRO

DE

DEO F. O. M. ADVOCATE

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

UNIVERSITATIS PRINCIPIS ARCHIEPISCOPI

DN. FRIDERICI WILHELMI,

PRINCIPIS BORUNDO, MARCHIONIS BRAN-

DE WILHELMO, SILESIÆ

DN. JACOBO FRIDERICO

LUDOVICI

PH. D. ET THESS. PUBLI. ORDINAR.

PROFESSORIS

SUMMUS IN UTROQUE JURIS FACULTATE PRIVILEG.

GM. DOCTORALIA RIT. CAESAR. BAV.

AB E. J. M. MOONHILF

JOHANNES HENRIKUS STUOLFF

HALLENSE MAGD. BURGUR.

HALL. MAGD. BURGUR. STUOLFF. ORNAMENT. AN. 1754.

ILLVSTRISSIMIS ATQVE EXCELLENTIS-
SIMIS DOMINIS,

DN. NICOLAO BAR-
THOL. MICHAELI

LIBERO BARONI

DE DANCKELMANN,

SERENISSIMI ET POTENTISSIMI REGIS
BORVSSIAE MINISTRO STATVS

INTIMO,
REGIMINIS DVCATVS MAGDEBVRGICI
PRAESIDI ET RELIQA,

NEC NON

DN. FRIDERICO WIL-
HELMO POSADOWSKI

LIBERO BARONI

DE POSTELWITZ,

SERENISSIMI ET POTENTISSIMI REGIS
BORVSSIAE CONSILIARIO INTIMO,

ET
REGIMINIS DVCATVS MAGDEBVRGICI
CONSILIARIO ET RELIQA,

FELICITATEM.

ILLVSTRISSIMI DOMINI

DN. NICOLAO BAR.

THOL. MICHAELI

DE DANCKELMANN.

Uotiescunq̃ue ad summo-
rum honorum & Vestrarum
dignitatum fastigium
oculos animumque con-
uerto, toties ab hoc Vos
compellandi Illustrissimisq̃ue Nominibus
Vestris hanc pagellas consecrandi consilio
& proposito auocari me lentio. Quanta
enim temeritas atque audacia videri possit,
hominem mediocrem, Vobisque prorsus
ignotum, Vos in tam arduis tamque im-
mensis Regis Potentissimi negotiis interpel-
lare,

lare, & mentem alio diuertere? Neque ar-
gumenti grauitate, neque elaborationis ni-
tore merebor excufationem; neutrum fi-
quidem de his aufim polliceri. Interim gra-
tiæ Vestræ splendorem, ac deuotionis meæ
religionem inuicem comparando, ex par-
te me veniam fpero impetraturum. Et
enim quibus potiori iure facras effe has pa-
ginas iuberem, quam Vobis, **ILLVSTRIS-
SIMI DOMINI**, haut equidem video;
præfertim ad id fubmitta animi adductus
veneratione, quam vt publico quodam
documento interpretarer, non meliorem
inueftigare licuit occafionem. Accipite
igitur hoc fereno, vt i foletis, vultu, & beni-
gno adfpectu, quod Vobis exhibet diligen-
tiffimus Veftri Nominis cultor. Atque,
licet exigua valde fint, quæ Vobis facra effe
volui, quum in vili charta confiftant; fpec
mihi tamen haut exigua fuppetit, fore, vt
ad animum potius Vobis deuotiffimum,
A 3 quam

quam vile huius muneris pretium respice-
re non dedignemini, in Spem hanc conci-
pere, ac firmiter mente tueri, summa, qua
polletis, gratia me iubet. In Deum ter opti-
mus maximus det Vobis, ILLVSTRISSI-
MI DOMINI, eam ætatem, quam mere-
mini, seruetque animum, quem dedit.
Ego autem me totum, meaque studia gra-
tiosissimæ Vestræ memoriæ supplex com-
mendo, qui ad cineres vsque futurus sum

ILLVSTRISSIMORVM VE-
STRORVM NOMINVM

Dab. Fride Idus Iulii

MDCXCIII.

Deuotissimus cliens

IO. HENRICVS Rudloff/
Halensis.

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE
I N V O L U C R O .

P R Æ F A T I O .

Miraberis, aut forte ridebis, me loco speciminis & quidem inauguralis materiam de involucro eruditorum examini subjecisse. Est quippe involucrum res ut plurimum minimi pretii, haud digna, prout videri posset, cui sanctæ leges adplicentur & de qua publicæ exque solemnes disputationes instituantur. Sed desine mirari: desine ridere. Splendor tituli interdum plus promittit, quam in nigro libri, aut disputationis lectores deinde inveniunt, ut sæpe causam habeant sciscitandi & quærendi: ubinam deprehendatur disputatio, vel tractatus, quem splendidus ille titulus promittit? contra, in disputatione, vel libro splendido titulo destituito sæpius tales materiae

riæ pertractantur, quæ non levem utilitatem in vita communi adferunt, præcipue in rebus juridicis, quando applicatio legum generalium ad casus singulares obvenientes ostenditur. Est quidem jurisprudentia non minus habitus interpretandi, quam applicandi; verum, nisi interpretationi applicatio jungatur, juris studium, meo quidem judicio, res sterilis, otiosa & inutilis est. Involutum in se spectatum ut plurimum, fateor, res minimi pretii est; sed tamen ea, quæ involucris includuntur, non raro maximi valoris sunt, atque adeo res inclusæ & involucra pro connexis haberi debent, ut de iis, an subsistant, annon, judicari nequeat, nisi involucra simul considerentur. Paria occurrunt in materia de delictis & similibus, prout hoc in dissertatione ipsa pluribus ostenditur. Cum itaque hæc materia a nemine, quantum mihi quidem constat, plene excussa fuerit: eandem speciminis inauguralis loco eruditorum examini subjicere non indignum mihi visum fuit. Fateor quidem, alium majori rerum civilium scientia instructum plura & meliora de hac materia adducere potuisse; nihilominus tamen spero, benevolum lectorem & hæc mea conamina in meliorem partem esse interpretaturum, juxta vulgatum enim: ut desint vires, tamen est laudanda voluntas.

CON-

CONTENTA TOTIUS DISSERTATIONIS.

Involucris significatus proprius & descriptio, §. I. ejusdem vocabuli significatus metaphoricus, §. II. talem quoque significatum verbum: involvere, habet, §. III. an subscriptio & subsignatio testium in involucro testamenti fieri possit? Ratio dubitandi ex l. 21. pr. C. de testamentis, §. IV. alia ratio dubitandi ex l. 22. §. ult. ff. qui testam. facere possunt, §. V. Responsio ad hoc posterius dubium. Apud Romanos quondam signacula testium lineo, sive involucro imprimi poterant, §. VI. subscriptio vero nunquam in involucro facta, §. VII. Testamenta quondam in tabulis, precipue ligneis & cereis conscribebantur. Bonorum possessio contra lignum. Prima cera. Hujusmodi tabulis signacula commodè imprimi non poterant, §. VIII. Adducitur textus ex Codice & ex eo probatur, quod subscriptiones testium eorumque subsignationes in ipso testamento, non vero in involucro fieri debeant, §. IX. Responsio ad dubium ex l. 21. pr. C. de testamentis, §. X. Dubium ex Ordinatione Notariorum cum subjuncta ejusdem resolutione, §. XI. novum argumentum ex jure Romano, quod subscriptiones testium non in involucro, sed in ipso testamento fieri debeant, §. XII. casus hanc materiam illustrans de subscriptione & subsignatione testium in involucro testamenti facta, §. XIII. Responsum Facultatis Juridicæ Halensis, quo ejusmodi testamentum pro nullo declaratum fuit, §. XIV. utrum codicilli rite confecti in involucro deinde iterum revocari queant? §. XV. testamenta interdum ex iis, que in involucro scripta sunt, falsitatis argui possunt, §. XVI. utrum testamentum pro judiciali haberi possit ac debeat, quando iudex in solo involucro de oblatione testamenti judiciali testatur? §. XVII. testamentum involucro inclusum non sit publicum, licet Principi offeratur, si in specie testator non expressit, quod in eo involucro testamentum habeatur, §. XVIII. Magistris postarum in terris Borussiae & Brandenburgicis prohibitum est, ne involucra accipiant, quibus literæ privatorum sunt inclusa, §. XIX. nec privati diversas diversorum literas uni involucro includere debent, §. XX. involucra probe sunt obsignanda, §. XXI. quid magistro cursum publici observandum, si involucrum casu quodam reclusum fuerit? §. XXII. quando pecunia, gemme & similes res pretiose involucris inseruntur: hoc in exteriori parte involucris specificè indicandum, §. XXIII. de involucris, quibus tempore pestis literæ includuntur, §. XXIV. de illis,

B

lis,

lis, qui involucri alienarum litterarum, testamentorum, &c. curiositatis vitio aperiant, §. XXV. & qui hoc eo animo faciunt, ut secreta scribentis prodantur, §. XXVI. de Vasallo, litteras domini earumque involucria recludente, §. XXVII. de casu, si quis involucria alienarum litterarum ex iusto errore resignavit, §. XXVIII. contra illum, cuius signum in involucrio deprehenditur, presumptio est, quod autor litterarum inclusarum sit, §. XXIX. Inscriptio in involucrio non probat, si instrumentum ipsum in involucrio non amplius deprehenditur, §. XXX. casus singularis, ubi in archivo documentum reperiebatur, involucrio autem inscriptum erat, illud documentum non amplius valere, §. XXXI. an totum involucrium abstulisse dicatur, qui totum tollere potuit, interim tamen aliquas saltem res ex eo contraxerit? textus huc pertinens ex l. 21. ff. de furt. §. XXXII. dubia Wittenbachii circa hunc textum, §. XXXIII. & Antonii Matthæi, §. XXXIV. distinctio glosse, que rejicitur, §. XXXV. & similiter etiam Taboris conciliatio, §. XXXVI. & XXXVII. Huberi sententia, quod citatus textus propter suam subtilitatem hodie usum non habeat, §. XXXVIII. idem existimat Brummemannus, & hæc sententia in ipsa constitutione criminali fundamentum habet, §. XXXIX. quid si fur involucrium quidem aperuisset, ipsum tamen furtum consummare non potuisset, §. XL. Tabellarius, qui recluso involucrio pecuniam ei inclusam contrahat, furtum committit, §. XLI. quid si pecunia nec involucrio inclusa, nec obsignata, sed adnumerata fuerit? §. XLII. Deposum irregulare est, quando pecunia nec involucrio inclusa, nec obsignata depositario adnumeratur, §. XLIII. si involucrium a depositario reclusum, contra eum presumptio furti exinde nascitur, & de effectu hujus presumptionis, §. XLIV. & XLV. quamnam sit pena depositarii rem depositam contrahentis? §. XLVI. an depositarius rem depositam ex involucrio promere possit, si unus ex heredibus deponentis partem suam petiit? §. XLVII. Conclusio Dissertationis, §. XLVIII.

§. I.

Involucrum est quodlibet integumentum ad res eo melius custodiendas adservandasque comparatum, allerley / darein man etwas verwickelt und vermachet / & si tale integumentum ex charta confectum, illud communiter ein *Couvert*, vocabulo a Gallis mutuato vocare consuevimus, quamvis illud etiam Gallorum usu einen Umschlag / id est, integumentum in genere significet, prout Lexicographi testantur. Pro ejusmodi integumento vocabulum involucri capitur in l. 21. §. 8. ff. de furt. ibi: proinde si involucrum, quod tollere non potuit, solvit, ut contrectet, deinde contrectavit quasdam res, &c. Vocatur etiam *volucrum* & *volumen*, Gothofred. ad d. l. 21. §. 8. ff. de furt. & in glossa ad l. 21. §. 8. ff. d. t. torsellum, ibi: involucrum, id est torsellum. Forte a verbo *torqueo*, *torfus*, etwas gewundenes.

§. II.

Interdum vocabulum hoc etiam *metaphorice* accipitur. Huc pertinet locus apud Ciceronem ad *Qu. frat. l. 1. epist. 1. multis simulationum involucris tegitur* & quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusque natura; *Frons, oculi, vultus persape mentiantur, oratio vero sapissime,*

me, v. B. Cellarius in thesaur. Fabr. voc. *volvo*. Inde involutæ & occultæ res nihil aliud sunt, quam implicatæ & intricatæ, *verwirrete und verwickelte Handel*. Cicero de finib. l. 1. c. 9. *occulta quedam & quasi involuta apertio*, & de divinat. l. 1. c. 18. *causa latet obscuritate involuta natura*. Plura huc pertinentia v. apud Cellarium loc. cit.

§. III.

Eodem modo verbum *involvere* capitur. Et accipientem & dantem illicitæ transactionis reatus involvet, l. 4. C. Theod. Tribut. in ipsis speciebus inferri, lib. 11. tit. 2. Porro in l. 6. C. Theod. de desertor. & occultat. cor. si dominum quoque talis conscientia involverit, (quod nempe desertores occultaverit,) prædiis, que latebram præstiterunt, sacro patrimonio vindicatis gravioris exitii dominum quoque casus involvat. Item l. 5. Cod. Theodos. ad L. Jul. Repetund. Etenim privatarum quoque litium cognitor idemque mercator parem capitis ac vite, que peculatus reos consuevit involvere, cogetur subire jacturam. Qui plura cupit, adeat Briffonium de verb. signif. voc. *involveri*.

§. IV.

Nobis in præsentî de involucrio juxta §. I. proprie accepto agere animus est. Videamus primo de materia testamentorum, in qua hæc materia præ aliis occurrat. Quæstio est: *utrum subscriptio & subscriptio testium in involucrio testamenti facta eatenus valida sit, ut testamentum pro solemnî haberi debeat?* Non desunt nonnullæ rationes dubitandi pro affirmativa, quas primo adponemus. In l. 21. pr. C. de testam. Imperatores Theodosius & Valentinianus ita rescripserunt: *Hac consultissima lege sancimus,*

cius, licere per scripturam conficiendis testamentum, si nullum scire voluit (ea) que in eo scripta sunt, consignatam, vel ligatam, vel tantum clausam involutamque proferre scripturam, vel ipsius testatoris, vel cujuslibet alterius manu conscriptam, eamque rogatis testibus septem numero, civibus Romanis, puberibus, omnibus simul offerre signandam & subscribendam: dum tamen testibus presentibus testator suum esse testamentum dixerit, quod offeritur, eique ipse coram testibus sua manu in reliqua parte testamenti subscripserit: quo facto, & testibus uno eodemque die ac tempore subscribentibus & consignantibus testamentum valere, nec ideo infirmari, quod testes nesciant, que in eo scripta sunt testamento. Hic ex verbis: vel clausam involutamque proferre scripturam, liquido adparere videtur, quod subscriptio testium etiam in involucrio testamenti fieri possit.

§. V.

Alius textus habetur in l. 22. §. ult. ff. qui testam. fac. poss. Ulpianus enim ita: signatas tabulas accipi oportet, etsi linteo, quo tabule involute sunt, signa impressa fuerint. Si ergo sufficit, signa linteo saltem imprimere, quanto magis sufficere poterit, si eadem involucrio ex charta confecto imprimantur? Par quoque, ut videtur, erit ratio, si subscriptio testium in eodem testamenti involucrio fiat.

§. VI.

Quod textum hunc ultimum attinet, patet exinde, apud Romanos necesse non fuisse, ut signa, seu signacula ipsis tabulis imprimerentur, sed sufficere potuisse, si linteo, cui tabule involuebantur, impressa deprehendebantur, conf. Briffonius de formul. & solemn.

pop. Rom. verb. l. 7. p. m. 586. Pertinet vero hoc ad peculiare Romanorum mores, de quibus ita porro Brissonius d. l. 7. p. 587. Tabulas autem testamentorum, inquit, pertusas ac ter lino per foramina trajecto obfirmatas fuisse, ex Scto Neronianis temporibus facto Paulus l. 5. sentent. tit. 25. & Svetonius in Neron. c. 17. docent. Lini utique, quo ligatae erant supremæ tabulae, fit mentio in l. 1. §. si linum. 10. ff. de bon. poss. sec. tab. l. 3. §. si quis ignorans 21. & §. si quis tabulas. 23. ff. de Scto Silan. ex qua patet ter, vel quater quandoque linum circumductum fuisse: non tantum ergo naturaliter clausas fuisse tabulas, sed hoc amplius signatas ligatasve, ait l. 3. §. aperire 19. ff. eod. Non eo minus autem signatae tabulae, ad hoc, ut ex edicto Prætoris bonorum possessio ex his peti possent, censebantur, quod rosæ essent a muribus, vel linum aliter ruptum, aut vetustate putrefactum, vel fitu, vel casu: maxime si unum linum teneret, l. 1. §. ult. ff. de bon. poss. sec. tab.

§. VII.

Interim tamen illud argumentum, quod in §. V. in fin. innuebamus, nequiquam admittere possumus. Hoc est, non sequitur: signacula apud Romanos involucri testamenti imprimi poterant, ergo etiam inscriptio in involucri facta valida est, argumentum enim illud a diversis ad diversa procedit. Subscriptiones testium sunt ex jure civili, signacula ex jure prætorio, §. 3. in f. J. de testam. ordin. vel, prout in §. 2. d. t. dicitur, jure honorario nulla mancipatio desiderabatur, sed septem testium signa sufficiebant, cum jure civili signa testium non essent necessaria. Sed vero nullibi in jure civili dispositum

fitum reperitur, quod subscriptiones in Involucro testamenti fieri possint.

§. II. X.

Testamenta quidem apud Romanos in qualibet materia conscribi poterant, §. 12. *J. de testam.* plerumque tamen in tabulis ligneis, aut cereis scribebantur. Hinc bonorum possessio contra tabulas *contra lignum* dicitur in *l. 19. ff. de bonor. poss. contr. tab.* De cereis Horatius *Satyr. l. 2. Sat. 5. vers. 51. seqq.*

Qui testamentum tradet tibi cumque legendum,

Abnuere, & tabulas a te remove memento:

Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo

Cera velit versu: solus, multisne coheres

Veloci percurrere oculo. Plerumque recoctus

Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem:

Captatorque dabit risus Næsica Corvato.

Prima cera hic est prima tabula. Nam in primæ tabulæ secundo versu heredis nomen continetur. Apulejus *apol. 2. lege potius testamentum, si quid quasi insana scripsit, hoc reperies & quidem mox a principio.* Plura huc pertinentia v. apud Briffonium *d. l. 7. pag. m. 592.* Ejusmodi nunc tabulæ ligneæ, vel cereæ, involucro semper opus habebant, & signacula etiam ipsis tabulis commode imprimi non poterant, & hinc involucro imprimebantur. Nostri vero moribus ejusmodi tabulæ plane incognitæ sunt, unde a moribus Romanorum ad nostros mores iterum non valet consequentia.

§. IX.

Imo & jus Romanum recentius clare, ni fallor, disponit, quod subscriptio testium & subsignatio non in
invo-

invulcro, sed in ipso testamento fieri debeat. Ita Imp. Justinianus in *l. 28. C. de testam. §. 1.* Cum autem constitutione, inquit, quæ de testamentis ordinandis processit, caveatur, quatenus septem testium præsentia in testamentis requiratur, & subscriptio a testatore fiat, vel ab aliquo pro eo, & constitutio sic edixit, octavo subscriptore adhibito: & quidam testamentum suum omne propria manu conscripsit, & *post ejus literas testes adhibiti (suas) subscriptiones supposuerunt*, aliaque omnia solemniter in testamento peracta sunt, & testamentum ex hoc dubitabatur, an irritum factum esset: eandem constitutionem corrigentes sancimus, si quis sua manu totum testamentum, vel codicillum conscripserit, & hoc specialiter in scriptura reposuerit, quod hæc sua manu confecit: sufficiat ei totius testamenti scriptura, & non alia subscriptio requiratur neque ab eo, neque pro eo ab alio: *sed sequantur hujusmodi scripturam* (testatoris scilicet) *& literæ testium, & omnis, quæ expectatur observatio*: & sic testamentum validum, & codicillus, *si quinque testium literæ testatoris scripturæ coadunentur*, in sua firmitate remaneant, & nemo callidus machinator hujusmodi iniquitatis in posterum inveniatur. Notes hic, in textu adducto haberi, quod *literæ testium* (id est, subscriptio) & *omnis, quæ expectatur observatio* (id est, subsignatio, aliud quid enim intelligi nequit,) *scripturam testatoris sequi*, imo testatoris scripturæ *coadunari* debeat. Ergo sine dubio subscriptio & subsignatio non in involcro, sed in ipso testamento facienda.

§. X.

Quod *l. 21. pr. C. de testam.* supra §. IV. adductam attinet, in ea quidem dicitur, licere testatori, *consignatam*,

tam, vel ligatam, vel tantum clausam involutamque proferre scripturam, eamque testibus offerre signandam subscribendamque; at vero, non dicitur ibi, quod subscriptio, vel subsignatio testium in ipso involucro fieri possit, aut debeat. Ergo hæc lex explicanda est ex lege altera in §. preced. adducta, quæ vult, ut subscriptiones & subsignationes testium sequantur scripturam testatoris, imo ipsius scripturæ coadunentur.

§. XI.

Eadem est responsio ad textum ex Ordin. Notarior. de A. 1512. tit. 2. von Testamenten §. 7. ubi ita: daß der/ so ein Testament machen will/ in Schriften verzeichnet und verbunden/ oder allein beschloffen und eingewickelt/ von desselben Testirers/ oder eines andern Hand geschrieben/ vor sieben Zeugen/ die dadurch sonderlich zusammen geruffen und gebeten/ auch der Leibeigenschaft frey über vierzeihen Jahr alt seyn/ so sie alle bey einander versamlet sind/ fürbringt/ und legt die dar/ durch einen ieden der sieben Zeugen zu unterschreiben und mit ihren gewöhnlichen Signeten zu besiegeln. Nam iterum non sequitur: testator testamentum profert involutum, eingewickelt/ ergo subscriptio & subsignatio in involucro fieri potest. Testamentum enim ipsum subscribendum est; at vero involucrum non est pars testamenti, ergo subscriptio & subsignatio in involucro facta non valet. Ostendunt hoc verba subsequentiæ d. Ordin. Notar. Doch also/ daß er öffentlich ansage/ daß solches/ so er darlegt/ sein Testament sey/ und vor der Zeugen allen mit eigener Hand unterschreibe: oder wo er nicht schreiben könnit/ oder alsdann nicht möcht/ durch eines andern achten Zeugen Hand in seinem Namen/

men und auff sein Begehren an einem Ort unterschreiben laß: alsdann desselben Tags und Zeit / ohn daß ein-ge andere auswendige Handlung = = = dazwischen falle / durch die sieben Zeugen alle mit ihren eigenen Händen unterschrieben und gewöhnlichen Siegeln bezeichnet werde.

§. XII.

Addo novum argumentum ex jure Romano & in specie ex legibus Codicis. Testator nomen heredis quondam vel manu sua scribere, vel voce coram testibus illud nuncupare debebat. Nuncupaverat vero non unum, sed plures heredes, & periculum erat, ne testes nonnullorum heredum ita nuncupatorum obliviscerentur, quid consilii? respondet Justinianis in l. 29. C. de testam. sed ne aliqua forsitan oblivio testium animis incumbat, pluribus interdum nominibus heredum expressis: ipsi testes in suis subscriptionibus, (cum testator hæc non scripserit, sed nuncupaverit,) eorum nomina subscribere non differant ad æternam rei memoriam, item in l. 30. C. eod. testes ipsos audito nomine heredis sub presentia ipsius testatoris nomen heredis suis subscriptionibus declarare. Jam quæso, quomodo heredum nomina exprimi potuissent, si testes in involucro nomina sua subscripissent? ita enim testamentum statim publicatum fuisset, cum tamen testatores testamentorum valorem, quantum possibile est, celare soleant, hic vero nomina heredum & simul principaliora testameuti capita omnibus statim in oculos incurris-
sent.

§. XIII.

Concludimus itaque, testamentum pro nullo habendum esse, quando subscriptiones & subsignationes testium

stium in involucrio testamenti deprehenduntur; ipsum vero testamentum subscriptione & subsignatione tali destruitur. Illustrabimus rem casu quodam singulari, qui non ita pridem contigit. Sempronius in comitatu M. vicino superiori anno testamentum condiderat in eoque proximos suos consanguineos præterierat. Ex hisce unus præcipue testamentum illud præensum impugnare constituit, & quidem ex hoc capite, quod subscriptiones & subsignationes testium non ipsi testamento subiectæ, sed illæ in involucrio deprehendantur. In involucrio ipse Testator ita scripserat:

Hierinn ist mein V. H. Testament und letzter Wille / den 1ten Maji vollzogen.

deinde testes in eodem involucrio hisce formalibus usi erant:

Wie vorstehet / überschreibe ich A. S. als erbetener Zeuge.

Wie vorstehet / überschreibe ich / als erbetener Zeuge J. M.

& ita reliqui similiter unico excepto, qui dixerat, et hæbe das Testament unterschrieben / quamvis etiam ex hoc verbo decisio quæstionis desumi haud possit. Cum vero subscriptiones & subsignationes, uti dictum, in involucrio testamenti extrinsecus deprehenderentur, quærebatur: an pro validitate testamenti iudicandum sit, an contra testamentum?

§. XIV.

Consulta super hoc casu illustris Facultas Juridica in hac Academia Fridericiana Mense Aprili præsentis anni testamentum illud nullum esse censuit & hinc ad requisitionem G. H. sequentem in modum respondit:

Das Testament ist null und un- gültig.

Hat der gewesene Hütten-Schreiber zu M. Valentin H. dem ihr sonst ab intestato succediret hätte/ den 1ten May 1712. ein Testament/worinnen er euch gänzlich præteriret/ aufgerichtet/ und der Testator hat in demselben seine Ehe-Frau/ M. C. gebörne C. zu seiner Univerfal-Erbin eingesetzt; ihr sehet aber in der Meinung/ daß solches Testament denen Rechten nach für beständig nicht zu achten.

Ob es nun wol an dem ist/ daß ein Testator seine Collaterales in dem Fall/ wenn er ihnen keine personam turpem, oder levis notæ macula laborantem vorziehet/ gar wohl vorbehey gehen könne/der Testator auch in dem gegenwärtigen Fall/ dergleichen personam turpem, vel levis notæ macula laborantem zum Erben nicht instituiret hat: hiernächst bey dem Testament quæstionis sieben Zeugen Unterschrift und Siegel befindlich ist:

Die weil aber dennoch vor allen Dingen auf die in Rechten vorgeschriebene solennitates testamentorum extrinsecas die Absicht genommen werden muß/ inmassen wann diese nicht genau in acht genommen worden/ das Testament nicht bestehen kan/ es mag darinnen eine persona turpis, oder honesta zum Erben instituiret worden seyn/ und dann in gegenwärtigem Fall die Zeugen das Testament weder unterschrieben/ noch unterschiegelt haben/sondern ihre Nahmen und Perschafte bloß oben auf dem Couvert, worinnen das Testament verwahret gewesen/ befindlich sind/ deshalb die Zeugen auch sich dieser Formalien:

Wie vorstehet/ überschreibe ich als erbethener Zeuge/ gebrauchet haben/ hingegen aber subscriptio & subsignatio ad essentiam testamenti gehöret/ und bey deren Er-
ferner

mangelung das ganze Testament null und nichtig ist: ferner die subscriptio & subsignatio in ipsis tabulis testamenti geschehen muß/ welches allhie ermangelt/ indem die Zeugen gedachter massen ihre Nahmen auf das Couvert geschrieben/ und ihre Pertschafft auch darauf gedrucket haben/ dergleichen Couvert, oder involucrum aber pro parte testamenti nicht geachtet werden mag/ wozu alhier noch dieses kömmet/ daß/ das Couvert mit des Testatoris Pertschafft zwar versiegelt gewesen/ die ange- maße heredes testamentarii aber solch Pertschafft so fort nach dem Tode des Testatoris zu sich genommen/ und einige Zeit nachhero das Testament quæstionis al- lererst zum Vorschein gebracht haben/ woraus ohnedem wider solche angemäße heredes gar üble præsumtiones entspringen; So erscheinet daraus allenthalben soviel/ daß das von Valentin H. errichtete Testament denen Rechten nach vor beständig nicht zu achten/ B. R. W.
§. XV.

Solennitatis itaque in involucro expediri nul-
nullo modo possunt. Aliud obtinet in iis, quæ ad *nu-
dam voluntatem* pertinent. Ponamus casum. Titius
codicillos rite fecit eosdemque involucro deinde inclu-
sit. Quemadmodum vero intuitu actuum ultimæ vo-
luntatis voluntas hominum semper ambulatoria est:
ita & hoc casu Titius subsequenti tempore a priori vo-
luntate recessit & simul legatariis ac fideicommissariis
ea, quæ ipsis reliquerat, rursus adimere constituit. Ex-
pressit contrariam hancce voluntatem in involucro co-
dicillorum & quidem nullis testibus adhibitis. quæstio-
nabitur: *an legata rite adempta sint?* Adfirmare quæstio-
nem non dubitamus. Nam de ademptione legatorum

& fideicommissorum in l. 3. §. 11. ff. de adim. vel transfer. legat. dicitur, quod illa *nuda voluntate* fieri queat, ex quo consequitur, etiam revocationem in schedula aliqua factam sufficere, Carpzov. P. 3. C. 13. D. 19. num. 1. nihil enim requiritur præter voluntatis declarationem. Illa vero declaratio non minus in involucro, quam in alia quadam schedula fieri potest. Ergo, si de manu defuncti constet, codicilli propter declarationem voluntatis in involucro factam rumpuntur.

§. XVI.

E contrario testamentum interdum ex iis, quæ involucro inscripta sunt, falsitatis argui potest. Ponamus, testamentum aliquod produci, quod pro judiciali venditatur, certum tamen tempus in ipso testamento expressum non est, interim eo tempore, cujus in involucro mentio injicitur, & quo oblatio testamenti facta esse dicitur, præfensus testator non amplius inter vivos extitit. Maxima certe commissi falsi hic oritur præsumptio. Quod si in testamento aliud, atque iterum in involucro aliud tempus expressum deprehenderetur: juxta tempus, quod in testamento ipso indicatum, rem dijudicandam esse censerem, si ex determinatione temporis decisio desumi deberet. Ante aliquot annos testamentum personæ alicujus illustri ex eo capite impugnabatur, es seye denen Registraturen und inscriptionibus auf dem Couvert kein Glaube bezuzumessen / allhier weil darinn das Wort: Weyland, zu befinden / und also selbige allererst nach des Testatoris Tode gemachet seyn müssen; sed respondebatur: es seye in der Inscription des einen Couverts (de quo principaliter agebatur) das Wort: Weyland, gar nicht zu befinden / in die andere Inscription aber

ber habe ermeldetes Wort allerdings hineingerichtet werden müssen / weil das Couvert, worauf die Inscriptio befindlich / allererst nach des Testatoris Tode und geschehener publication des Testaments umb dasselbige gemacht worden / v. integrum Responsum huc perti- nens in Dn. Præfidis *Disput. de Actuarii presentia in actu testandi* §. XXX. His ergo ita positis vocabulum: **Weyland** / in involucro testamenti positum fidei testa- menti nil quidquam detrahebat. Quod si vero consti- tisset, testamentum statim ab initio huic involucro in- clusum fuisse: tunc revera res omni dubio non caruif- fer.

§. XVII.

Cum de Registraturis & inscriptionibus in involu- cro factis dixerimus; quæstio existit: *utrum testamentum pro judiciali haberi possit & debeat, quando iudex in solo involucro de oblatione testamenti judiciali testatur?* Ratio dubitandi pro negativa ex illis desumi potest, quæ ante attulimus, testamentum non esse pro solemnibus habendum, quando subscriptiones & subsignationes non in ipso testamento, sed in involucro saltem deprehendun- tur, quod enim in testamentis extrajudicialibus subscri- ptio & subsignatio, illud, ut videretur, in judicialibus obla- tio judici facta est. Sed e contrario adfirmativam senten- tiam huic negative præferendâ esse existimamus. Testa- menta siquidem privata multis indigent solemnitatibus, ad quas etiam subscriptiones & subsignationes testium re- feruntur & hæ præcisè modo in legibus præscripto sunt observandæ: e contrario autem testamenta judicialia omnes solemnitates penitus ignorant eorumque intuitu nihil aliud requiritur, quam ut de veritate oblationis judi- ci fa-

ci factæ constet, de hac vero satis constat, sive iudex in parte exteriori ipsius testamenti, sive in involucro de ea testetur. B. Strykius *in cautel. testament. c. 7. §. 41.* hac de re ita differit: Quod si hac ratione, inquit, Senatores, vel Scabini, voluntatem testatoris vel calamo exceperint, vel in scriptis oblatam acceptaverint, horum jam officium exigit, ut illud mox in curiam referant, atque *vel in exteriori parte testamenti, postquam illud novo involucro sigillo Senatus munito commiserunt, inscribant diem & locum factæ oblationis, vel etiam hoc ordinario iudicii protocollo inferant, ut inde postea veritas factæ oblationis doceri possit.*

§. XIIX.

Subjungam adhuc aliam quæstionem ex materia de testamentis. Quæritur, si quis chartas quasdam involucro inclusas Principi offerat & has ipsi commendet, ut in archivo recondantur, ejus tamen, quod in involucro testamentum sit, in specie mentionem non faciat, quæritur, inquam, an insinuatio recte sese habeat & testamentum pro publico habendum? Casum in vernacula ita proponit B. Stryk. *in caut. testam. c. 7. §. 14.* Es hat Sempronius, ein Fürstlicher Minister seinen letzten Willen entworfen/ auch solchen ein halb Jahr vor seinem Tode dem Landes-Fürsten eingehändiget/ und zwar dergestalt/ daß Er Sr. Fürstl. Durchl. ein pacquet versiegelt überreicht/ mit vermelden/ daß weil Er seines Alters halben vielleicht diese Welt bald würde verlassen müssen/ Er dieses pacquet, darinnen etliche von Sr. Fürstl. Durchl. ihm vormals anvertraute Sachen befindlich/ denen Er einige privata, so ihm Sempronio ins besondere angien-
gen/

gen/ beygefüget/ zurück gegeben und Derofelben de me-
 liori recommendirer haben wolte. Wie nun ohnlängst
 Sempronius in Beyseyn Jhro Hochfürstl. Durchl. ver-
 storben und Sie nicht erwehnet/ daß einig Testament
 bey derselben vorhanden/ iedoch 2. Stunden hernach des
 verstorbenen Schwester anmelden lassen/ daß Sie das
 pacquet eröffinet/ und darinnen des defuncti disposition
 gefunden/ ließen also vernehmen/ ob die Schwester ver-
 langete/ daß solche disposition in der Fürstl. Cansley ver-
 wahrlich niedergeleget/ oder denen anderen des Defuncti
 verschlossenen Sachen beygefüget werden möchte/ dar-
 auf allererst diese disposition in der Cansley bis zu der
 erfolgten publication hinterleget worden. Responde-
 tur, vitiosam esse insinuationem, nec sustineri posse te-
 stamentum. Duo enim requiruntur, primo oblatio &
 deinde ejusdem acceptatio. At vero Princeps non po-
 tuit acceptare, cujus nullam notitiam habuit. Neque
 proficit, quod deinde testamentum in Archivo deposti-
 tum fuerit; hoc enim nimis sero factum, ubi statim vi-
 vo testatore fieri debuisset. Integrum Responsum su-
 per hoc casu exhibetur *loc. cit.*

§. XIX.

Transeamus nunc porro ad negotia inter vivos.
 Hic primo occurrunt involucra, quibus literæ includi
 solent, quas mediante cursu publico ad alia loca mitte-
 re consuevimus. Horum intuitu speciatim disposuit
 Potentissimus Boruffiæ Rex in der neuen Post-Ord-
 nung de A. 1712. Primo prohibetur, ne Magistri cur-
 sus publici involucra accipiant, quibus literæ privato-
 rum sunt inclusæ, quia hoc ipso reditus ex cursu publi-
 co

D

co

co provenientes in præjudicium Principis diminuerentur. Post-Ordn. Cap. 1. §. 4. Vielweniger sollen sie (die Postmeistere) mit freunden Postmeistern / oder andern Correspondenten complotiren / daß einige Briefe / oder Paquete unter Couvert an sie adressiret werden / sondern wann dieses wieder ihr verschulden sich betragen sollte / sind sie gehalten / nach eröffneten Couvert die Briefe sofort einzeln zu encartiren und fortzuschenden / damit das Porto davor in dem distribuirenden Post-Unt abgefodert und berechnet werden könne; Sie sollen aber die Tare von dergleichen couvertirten Briefen also reguliren / damit von dem Post-Unt an / da es zuerst aufgegeben / oder eingelauffen ist / bis an das distribuirende das völlige Porto entrichtet werde / dabey auch notiren / von welchem Ort ihm solche couvertirte Briefe zugesand worden / und wie viel er an fremdem Porto dafür vorgeschossen.

§. XX.

Ex simili ratione prohibetur, ne alias privati diversas diversorum litteras eidem involucro includant. Post-Ordn. d. c. 1. §. 6. Solte ein Kauffmann / oder privatus zum Nachtheil des Post-Regalis andere Briefe an sich ziehen / und dieselbe insgesamt unter einem Couvert versenden / sind die Post-Meister befugt bey Anmerckung einer solchen defraudation dergleichen verdächtige Paquete / insonderheit / wann die Warnung vorhergegangen / zu öffnen / die darin befindliche Briefe einzeln zu encartiren und gehörig zu taxiren.

§. XXI.

In favorem & securitatem eorum, qui medio cursus

luis publici literas aliorum mittunt, ita porro disponit
 clementissimus Legislator in der Post-Ordnung *Cap. 5.*
§. 2. Es soll ein jeder Correspondent dahin sehen/ daß
 sein Brief versiegelt/ das Pertschaft darauf wohl ausge-
 druckt/ und nichts verdächtiges weder daran/ noch am
 Lack zu spüren/ wie nicht weniger/ da um den Brief ein
 Couvert wäre/ solches von gutem Papier und an den
 vier Ecken des Siegels dergestalt wohl besiegelt und an-
 gezogen sey/ damit es weder von selbstn durchs Scheit-
 ren im Felleisen auffspringen/ noch auch beyrn einpacken
 in den Brief-Beutel an einer/ oder andern Seite aufge-
 rissen werden könne/ welches letztere öftters ohne Ver-
 schulden der Postmeister geschiehet/ und sodann denen
 Post-Meistern/ ob hätten sie die Briefe mit Vorsatz er-
 brochen/ unverdienter Weise beygemessen werden will.

§. XXII.

Sed quid faciendum, si involucrum literarum ni-
 hilominus casu quodam reclusum fuerit? Respondetur:
 Magistrum cursus publici teneri, ut præsentibus vecto-
 ribus illud sigillo sibi commissio iterum obsignet, & si-
 mul causam, quare hoc factum fuerit, involucro inscri-
 bat. Post-Ordnung c. 8. §. 5. Da sichs dann und wann
 zuträget/ daß Brieffe/ oder kleine Brief-Paquete/ in-
 sonderheit wann der Aufgeber solche nicht gebührend ver-
 siegelt/ oder das Lack nicht gut gewesen/ durch schütteln
 im Felleisen/ oder auch im Ausziehen auffspringen/ oder
 entseiegelt werden; Als soll der Post-Bedienter/ der sol-
 ches zu erst bemercket/ den solchergestalt offen gesunde-
 nen Brief/ oder kleines Paquet/ alsofort in Gegenwart
 der in der Post-Stube verhandenen Personen mit dem

Post=Siegel wieder versiegeln / auch daß solches geschehen / und die Ursach warum / auf dem Couvert eigenhändig notiren / keines wegs aber solchen zu lesen durch curiosität / oder andere motiven sich verleiten lassen; und daß dieses alles von ihm observiret worden / muß er bedürftigen Falls mit einem Eyde bekräftigen können. Quod si hæc non fuerint observata, pœnæ arbitrariæ locus erit.

§. XXIII.

Quando pecunia, gemmæ & similes res pretiosæ involucris inseruntur: hoc in exteriori parte involucri specificè indicandum est. Post=Ordnung c. 5. §. 3. Wann in einem Briefe Juwelen / oder andere pretiosa abgehandelt werden / ist der Aufgeber gehalten / den Werth derselben richtig zu profitiren / solchen auch auf den Brieff zu setzen; geschiehet dieses nicht / sind bey entstehendem Verlust / oder anderen Irrungen / die Posten für ein mehreres / als angegeben worden / keineswegs responsabel. vielmehr soll derjenige / welcher dieselbe durch falsche Angabe defraudiren wollen / von jedem 100. so er verschwiegen / 10. pro cent Straffe erlegen. Sollte es sich aber begeben / daß Juwelen von grossem Werth / welchen der Aufgeber eigentlich zu offenbahren und auf die Brieffe zu setzen Bedencken tragen möchte / auf die Post gegeben würden / soll der Aufgeber dennoch gehalten seyn / solchen dem colligirenden Post=Meister in geheim zu eröffnen / welcher es gebührend zu Buch tragen muß. De involucro, cui pecunia inclusa est, in sequentibus adhuc pluribus disponitur.

§. XXIV.

§. XXIV.

De involucris, quibus tempore pestis literæ includuntur, tandem in der Post-Ordnung cap. 12. §. 2. sequentem in modum disponitur: Hat er / der Post-Meister / ohne Verschub / durch einen an dem Post-Amt / Rath-Hause und andern öffentlichen Dertern anzuschlagenden Zettel denen Einwohnern kund zu machen / daß alle diejenige / so Briefe in das Post-Amt geben wollen / alles Papier / welches sie zur Correspondenz gebrauchen / vorher in Pest- oder andern scharffen Eßig legen / und sodann allererst darauf schreiben / ferner lauter einzelne dünne Briefe / und wo möglich / sonder Couvert machen; da aber unumgänglich ein ganzer Bogen dazu genommen werden müßte / selbigen in Quarto legen / und mit feinem im Eßig gewesenen Papier couvertiren / keinesweges aber dicke Paquete / vielweniger solche / so in Linnen gemacher wären / als welche man nicht annehmen / oder fortsenden / sondern verbrennen würde / in das Post-Amt / und zwar zwey Stunden früher / als sonst / bringen sollen.

§. XXV.

Intuitu eorum, qui alienas literas, testamenta, &c. eorumque involucra aperiunt, recte distingvit Ex-cell. Dn. Kestnerus, Professor apud Rintelenses celeberrimus, fautor noster honoratissimus, in *Disp. de jure Correspondentiarum* hic Halæ quondam A. MDCXCVI. habita thes. 20. utrum apertura facta fuerit curiositatis vitio, an vero eo animo, ut secreta scribentis prodantur adversariis. Priori casu nuncius, five alius quispiam, non committit crimen falsi, quia non habuit animum veritatem

evertendi & celandi, qui tamen ad constituendum crimen falsi semper requiritur, interim poena stellionatus eaque extraordinaria & arbitraria nihilominus infligi poterit, v. Dn. Kestner *loc. cit.* ibique plures alii DD. allegati.

§. XXVI.

Posteriori autem casu sine dubio crimen falsi committitur. Marcianus in l. 1. §. 5. & 6. ff. de L. Corn. de fals. is, qui aperuerit viri testamentum, Legis Corneliae poena tenetur. Is, qui deposita instrumenta apud alium, ab eo prodita esse adversariis suis dicit, accusare eum falsi potest. Paulus in l. 16. §. 2. ff. eod. Sed & ceteros, qui in rationibus, tabulis, literis publicis, aliarumque re sine consignatione falsum fecerunt; vel, ut verum non adpareat, quid celaverunt, subriperunt, subjecerunt, resignaverunt: eadem poena (L. Corneliae de falsis) adfici solere, dubium non est. Ita Carpzovius refert in *prax. crim. quest.* 93. num. 70. & 71. Scabinos Lipsienses ei, qui resignatis & apertis literis Electoris Saxoniae ad equitem Johannem a Weisbach scriptis contenta earum legerat adjudicasse poenam fustigationis, aut saltem venditionem honorum cum migratione ex territorio: Eosdem quoque Scabinos nobili cuidam S. a S. qui Rescriptum Electorale aperuerat, legerat, & postea rursus consignaverat, multam 100. thalerorum dictitasse. Intuitu eorum, qui privatorum literas, five earum involucria, animo nocendi aperiant, sine dubio mitior poena obtinebit.

§. XXVII.

Eadem distinctio, qua haecenus usi sumus, adhibenda quoque erit in adfine quaestione: *utrum vasallus*
crimen

crimen felonie committat, qui literas Domini earumque involucra aperit? scilicet, si hoc facit animo dolofo, feudo privandus erit, alias non, sed poenæ arbitrariæ locus datfr. v. textum 1. F. 17. ibi: *vel si credentiam ad eorum damnum scienter manifestaverint.* Peculiarem disputationem huc pertinentem de *credentie revelatione* edidit B. Strykius, confer quoque ejusdem *exam. jur. feud. c. 23. qu. 9.* Delictum hoc cum juramento a Vasallo præstito directo pugnat. Jurat enim Vasallus: *Et si aliquid mihi de secreto manifestaveris, illud sine licentia nemini pandam, vel per quod pandatur, faciam: & si consilium mihi super aliquo facto postulareris, illud tibi dabo consilium, quod mihi videtur magis expedire tibi: & nunquam ex persona mea aliquid faciam scienter, quod pertineat ad tuam, vel tuorum injuriam, vel contumeliam, 2. f. 7. princ.*

§. XXXIX.

Sæpe evenit, ut nobis adterantur literæ, quæ quidem ad nos non sunt directæ, nos tamen involucrum resignamus, quia inscriptionem literarum non respicimus, sed offerenti fidem habemus, eas literas ad nos esse directas, quod eo facilius & frequentius accidere potest, quando duo in eodem loco commorantur, qui idem, aut valde adfines nomen habent. Resignavit alter involucrum, deinde vero illud iterum obsignat eique transmittit, ad quem literæ directæ fuerunt, hic vero de injuria sibi per resignationem illata conqueritur, quæritur, quid juris? De casu, si quis aut curiositatis vitio, aut animo damnum inferendi involucrum resignavit, jam ante dictum fuit §. XXXIII. & XXXIV. & tunc vel crimen falsi, vel stellationatus adest. Hic de errore dispi-

dispiciendum. Certe, si justus error deprehenditur: resignatio veniam merebitur. Interim quoniam multi malevoli homines quotidie occurrunt, qui errorem solum simulant & involucra alienarum literarum eo animo resignant, ut ipsas literas inspicere aliorumque arcana, quæ resignantes sibi imaginantur, cognoscere possint; hinc si quis ejusmodi malitiam subesse suspicatur, delationi juramenti calumniæ locus dabitur.

§. XXIX.

Addam adhuc alios casus ex materia de involucris litterarum & documentorum. Transmittuntur ad Sempronium litteræ, quæ atroces injurias contra eundem Sempronium directas complectuntur. Manus scribentis Sempronio incognita est neque autor litterarum nomen suum subscripsit. Interim Mevii sigillum in involucro deprehenditur. Sane, sigilla privata etiam incisi dominis subtrahi atque alienis scripturis imprimi possunt, unde viderur, exinde nullum contra Mevium enasci indicium, quod ipsius signum in involucro deprehendatur: verum hisce non obstantibus ego tamen Mevium ita gravatum esse existimo, ut ad præstationem juramenti purgatorii teneatur & ut per consequens adferat, se non esse autorem illarum literarum. Equidem non est impossibile, ut sigillum privatum incio domino subtrahatur eoque invito alienis litteris imprimatur; sed vero, hoc tam facile fieri nequit neque etiam factum esse præsumitur, quoniam ejusmodi sigilla omnes homines, vel saltem plurimi probe custodire solent. Ergo præsumtio contra dominum sigilli militat, quod

quod vel ipse, vel alius ipso sciente & consentiente illud sigillum involucro impresserit.

§. XXX.

Titius certum aliquod involucrum producit, in quo forsan ejus pater, vel alius, hæc verba posuit: Hierum ist Modestini Obligation auf tausend Reichsthaler. Ipsum Modestini chirographum non amplius adest, existimat interim Titius, se ex verbis illis involucro inscriptis momentum probandi desumere posse, ita ut saltem semiplena probatio pro ipso exinde oriatur & simul juramento suppletorio locus fiat. Ego vero omnem vim probandi hoc casu involucro illi penitus denego. Scilicet involucrum non aliter considerari potest, quam referens quoddam, hujus autem intuitu noti & expediti juris est, quod non probet sine relato, ita enim in *Avth. si quis in aliquo. C. de edend. si quis in aliquo documento mentionem faciat alterius documenti, nulla ex hac memoria fiat exactio: nisi aliud documentum, cujus memoria in secundo facta est, proferatur, aut alia secundum leges quantitatis debite probatio exhibeatur*, Conf. Brunnem. *proc. civ. c. 19. num. 41.* At vero in præsentis casu relatum, cujus in involucro mentio facta, produci non potest, ergo potius præsumendum erit, Modestinum summam debitam creditori jamdum persolvisse ipsique chirographum redditum fuisse. Accedit & hoc, quod sine dubio ipse creditor adducta verba involucro inscripserit; atqui scriptura privata contra scribentem quidem plene probat, pro scribente autem nulla vis probandi exinde desumi potest, esset enim testimonium in propria causa. Imp. Gallienus in *l. 7. C. de probat. Exemplo*

E

per.

perniciosum est, ut ei scripturæ credatur, quæ unusquisque sibi adnotatione propria debitorem constituit. Unde neque fiscum, neque alium quemlibet ex suis subnotationibus debiti probationem præbere (posse) oportet.

§. XXXI.

Deprehendebatur in Archivo quodam certum documentum, quo altera pars litigantium ad probandum fundamentum intentionis suæ uti volebat: sed ecce, documentum illud involucro alicui erat inclusum, in quo hæc verba scripta legebantur: *Hoc documentum non valet*; quæstio erat, utrum adhuc vim probandi haberet illud documentum? Ratio dubitandi pro affirmativa adduci potest, quod dictum instrumentum in Archivo fuerit repertum inter authenticas scripturas & quidem in tali Archivo, cui officialis publica autoritate præfectus, hæc enim requisita recensere solent DD. v. Myler. ab *Ghrenbach de Princip. & Stat. Imper. c. 47. §. 7.* addi & hoc posset, quod involucrum, ut supra docuimus, ad essentiam instrumentorum non pertineat, cum hæc sine involucris esse queant. Hisce tamen non obstantibus nobis, salvo rectius sentientium iudicio, sententia negativa placet, scilicet documentum, cujus mentionem fecimus, vim probandi non amplius habere. Quamvis enim involucrum ad essentiam instrumentorum non pertineat; exinde tamen non sequitur, quod per scripturam in involucro reperram instrumento vis probandi adimi non possit. Apocha non pertinet ad essentiam chirographi; nihilominus tamen, si debitor apocham producere potest, chirographum nullius valoris amplius est. Quemadmodum ergo ex apocha adparet, chirogra-

rographum esse extinctum: ita in nostro casu ex scriptura in involucro reperta certum est, documentum involucro inclusum nullius amplius valoris esse. Nec est, ut dicas, instrumentum propterea fidem mereri, quoniam in archivo est repertum; rehero enim, involucrum quoque in archivo repertum esse ejusque intuitu omnia illa requisita itidem concurrere, quæ paulo ante adduximus. Non ergo probabile est, instrumentum fortuito casu involucro inclusum, sed hoc potius ex certa scientia factum fuisse. Ergo si hoc, prout est, instrumentum per scripturam in involucro repertam pro nullo declaratum est, hinc omni vi probandi illud desituitur.

§. XXXII.

In materia furti porro nonnulli casus huc pertinentes occurrunt. Ulpianus in l. 21. §. 8. ff. de furt. ita: *item si majoris ponderis quid aperuit, aut refregit, quod tollere non possit, non est omnium rerum cum eo furti actio; sed earum tantum, quas tulit: quia totum tollere non potuit. Proinde, si involucrum, quod tollere non potuit, solvit, ut contrectet, deinde contrectavit quasdam res: quamvis singulas res, quæ in eo fuerunt, tollere potuerit, si tamen totum involucrum tollere non potuerit: singularum rerum, quas tulerit, fur est: ceterarum non est.* Quod si totum vas tollere potuit: dicimus, eum totius esse furem, licet solverit, ut singulas, vel quasdam tolleret: & ita & Sabinius ait. Casum sequentem hic format Brunnemannus in *Comm. num. 3.* si reperias, inquit, portabilem crumenam thaleris plenam, si possis auferre omnes & tantum subripias unum, de toto tenearis; si vero reperias cistam refertam thaleris, quam portare nequis, de toto non teneris, si partem auferas.

§. XXXIII.

Diversa hic occurrunt dubia & circa sensum legis & circa illius adplicationem. Adponamus primo integrum locum ex Wissenbachio *ad ff. Disf. 29. part. 2. tb. 9.* si quis, inquit, ex acervo frumenti modium abstulerit, Offilius putabat, non tantum modii ablati, sed & totius acervi furem esse, *l. vulgaris. 21. pr. ff. de furt.* in eaque sententia etiam fuit Trebatius, qui hanc rationem adferebat: *nam & qui aurem, inquit, alicujus tetigit, (puta ad antestationem) totum ei videri tetigisse, d. l. 21.* quam sententiam Trebatii Horatius quoque, qui illi æqualis fuit, probat *l. 1. ep. 17.*

Nam de mille fabæ modius cum surripis unum,

Dammum est, non facinus mihi pacto lenius esto.

ubi Porphyr. *Hoc secundum Stoicos, qui paria dicunt esse peccata.* Illam tamen, pergit Wissenbachius, Ofilii & Trebatii sententiam Ulpianus corrigit *d. l. 21. pr. vers. sed verum est, in tantum eum actione furti teneri, quantum abstulit, & in §. 5. ejusd. l.* ait, si quis de nave onerata aliquid frumenti, aut de cisterna aliquid vini abstulerit, durum fore, si qui dicat, totius furtum fieri. Contra tamen idem Ulpianus distinguit in *d. l. 21. §. item si majoris. 8.* (qui est textus a nobis in *§. preced. adlatus,*) utrum totum fur auferre poruerit, nec ne. Rurfus idem Domitius *§. ult. ejusd. l.* sine distinctione scribit, earum quoque rerum, quas quis non abstulit, furti unumquemque teneri: ut hic, ita concludit, exclamare liceat illud Horatianum:

Quo teneam vultu mutantem Protea nodo?

§. XXXIV.

Antonius Matthæi *de crimin. tit. de furt. cap. 1. num. 3.* Ulpianum propter adlatam sententiarum eidem legi inferarum maximam diversitatem itidem reprehendit &

cum

cum Protheo illum comparat. Rejctis quoque omnibus opinionibus aliorum negativam sententiam pro viore habet, ut scilicet in tantum quisque actione furti teneatur, quantum Domino vere abstulit & contrectavit, conf. hic Tabor *in racemat. criminal. definit. ad tit. ff. § C. de furt. racemat. 2. num. 38.*

§. XXXV.

Glossa distinguit inter *jus strictum & aequitatem*. Adsertionem Ulpiani, quod omnium rerum furtum fecisse videatur, qui aliquas res quidem solum abstulit, totum tamen involucrem tollere potuit, de jure stricto procedere dicit, ex bono & aequo autem aliud dicendum esse arbitratur. Hæc distinctio nec Antonio Matthæi *loc. cit.* nec nobis sese probat. Sæpe quidem ea & alias à DD. in conciliatione textuum adhibetur; sed revera nihil aliud est, quam asyllum, ad quod sæpe confugere necesse habemus, quando textus obstantes alia ratione conciliare non possumus, & interim tamen antinomi- am adesse fateri nolumus. Eodem modo in *cit. l. 21.* adsertiones sibi contrariæ inveniuntur, sed quis putaret, alteram de jure stricto, alteram de aequitate intelligendum esse, cum ne minimum quidem vestigium in illa lege adsit, ex quo fundamentum illius distinctionis desumi posset.

§. XXXVI.

Hanc distinctionem rem non conficere agnoscit quoque ipse Tabor *loc. cit. num. 39. § 40.* Ideo tamen vadimonium non esse deserendum, aut Ulpianum ver- tumni familiæ adscribendum esse simul existimat. Ergo ita procedit. Separanda esse putat, quæ in *cit. l. 21.* ex sententia Stoicorum habentur, & quæ eidem ex propria

pria Ulpiani mente inserta sunt. Scilicet, Stoicorum hypothesi adscribit, quod furtum ex solo adfectu sit æstimandum & quod per consequens fur sine distinctione omnes res abstulisse videatur, sive involucrum tollere potuerit, sive non: ex Ulpiani sententia autem factum furti illicitum non ex solo consilio, sed ex facto ipso, vel potentia saltem agendi dijudicari debere censet. In genere enim, inquit, & communiter loquendo, quæstionis decisio sumenda est non a sola voluntate, sed a facultate & potentia agentis, seu furis, quod principium & alibi & in hac quæstione exserto digito indicatur.

§. XXXVII.

Hæc ita quidem adfert Tabor, sed vereor, ne adhuc omnia dubia maneant. Omnia, quæ Ulpianus in *cit. l. 21. ff. de furt.* posuit, ea ex sua hypothesi posuit, & contextui repugnat, quod aliqua saltem ex hypothesi Stoicorum quasi historice recensuerit. Hoc supposito videamus propositiones sibi e diametro contrarias. In *in d. l. 21. §. 1.* dicit Ulpianus, *fures furti actione in tantum solum teneri, in quantum obsulerunt.* Utrum involucro inclusæ fuerint res ablatae, necne, de eo non disputat hic Ulpianus, & multo minus distinguit, utrum fur involucrum totum cum rebus inclusis tollere potuerit, annon. Nihilominus tamen deinde §. 8. ea distinctione adhibita quæstionem propositam decidere voluit, quod quomodo cum præcedentibus cohæreat, ego quidem non video.

§. XXXIIX.

Cum ergo hæc ita sese habeant, subscribimus simpliciter opinioni Ulrici Huberi, quam in *pralect. ff. vii.*

de

de furt. num. 2. sequentibus verbis exponit: Credo, inquit, nec illam subtilitatem hodie probatum iri, qua is, qui partem ejus, quod totum tollere potuit, abstulit, vi contrectationis fur totius censetur, contra ac si totum tollere nequiverit, l. 21. §. 8. h. t. Quid enim, furatus est aliquis e sacculo ducentorum ducatonum duos, eritne fur duorum, an ducentorum? credo duorum, nec amplius repetitur, nec aliter punietur. Imo, dixerit aliquis, si animum spectes, certum est, eum, qui totum tollere potuit, plus, quam sustulit, furari noluisse: qui vero sumsit, quantum potuit, de cumulo non portabili, totum animo videri furatum, contra Ulpianum in d. l. 21. §. 8. At is magis ad corpus delicti, quam ad animum delinquentis respexit. Hoc autem respectu absonum dictu est, furem esse totius, qui non potuit fur totius fieri, sicut nemo potest esse fur ejus, quod ferre non potuit. Quatenus vero tollere potuit, hactenus saltem terminos furti habiles adesse adparet.

§. XXXIX.

Ne vero putes, huic sententiæ Jcti exteri fidem tuto adhiberi non posse, jungam adhuc testimonium B. Brunnemanni, qui in *Comm. ad d. l. 21. ff. de furt. n. 4.* eandem opinionem fovet. Ubi tamen, inquit, si rationem consulam, videtur contrarium dicendum, nam si reperta crumena unum tantum furripias thalerum, minus es in dolo, quam si partem furripias, cum totum tollere non possis. Unde, pergit, adsentior Anton. Matth. ad l. 47. ff. vii. r. c. 11. num. 3. referri illam subtilem distinctionem, non probari, cum Ulpianus in *princ.* generaliter dixerit. Et certe apud nos in determinanda poena publica semper ad quantitatem furti respicitur,

tur, v. *Constit. crim. art. 160.* verb. aber dennoch angesehen die größe des Diebstalls / so hat es mehrer straff / denn ein Diebstall / der geringer ist. Und in solchen fällen muß man ansehen den Werth des Diebstalls / & paulo post: und wie schädlich dem Beschädigten der Diebstall seyn mag / und die Straff darnach an Leib und Leben urtheilen.

§. XL.

Sed quid, si fur animo quidem furandi involucri aperuisset, sed tamen per supervenientes homines impeditus & sic ipsum furti delictum consummatum non fuisset? Puto, hic adplicari posse, quæ in simili casu habet Ulpianus in l. 21. §. 7. ff. de furt. qui furti faciendi causa, inquit, conclave intravit, nondum fur est, quamvis furandi causa intravit. Quid ergo? qua actione tenebitur? utique injuriarum, aut de vi accusabitur, si per vim introivit. Ergo etiam, qui involucri aperuit furti faciendi causa, nondum fur est, quamvis furandi causa illud aperuerit, & ergo non actio furti, bene tamen injuriarum contra illum locum habebit, vel potest etiam poena publica arbitraria a iudice coerceri. Est furtum attentatum, prout loqui solent, nondum vero perpetratum.

§. XLI.

Sine dubio etiam *tabellarius*, qui pecuniam aliquo deterendam intervertit eandemque in proprios usus convertit, furtum committit. Duo interim casus hic sunt observandi. Aut enim pecunia illa *involucro inclusa* fuit, vel in sacculo obsignato nuncio tradita, aut ei saltem *adnumerata*. Quod priorem casum attinet, nemo quidem, quantum mihi constat, dubitat, quin fur-
tum

tum committatur, de altero vero dubium foveat Jason in
l. ejus, qui in provincia. q1. vers. quas pecunias. num. 6. ff.
de reb. cred. quem adducit Carpzov. in prax. crimin.
quest. 88. num. 76.

§. XLII.

Verum recte existimat idem Carpzovius, tabella-
 rium furtum quoque eò casu committere, licet pecunia
 nec involucre inclusa, nec obsignata, sed adnumerata
 fuerit. Sufficit enim, quod contrectatio rei aliena, ea-
 que animo lucrificandi facta adsit, quæ formam furti
 constituit. Quamvis neutro casu, siue pecunia involu-
 cro inclusa fuerit, siue non, pœna ordinaria extra Sa-
 xoniam locum habeat, quoniam tabellarius res sibi con-
 creditas ex alterius possessione & custodia non aufert,
 sed perfide solum circa illas versatur & in legem initi con-
 tractus peccat, conf. Carpzov. *loc. cit. num. 77. seqq.* Ber-
 lich. *p. 5. Conclus. 58. num. 2. seqq.* Augustus, Elector Sa-
 xoniæ, in Constitutionibus suis *part. 4. Constit. 41. §. ult.*
 hac de re ita constituit: Wann auch ein Bothe/ denne
 Geld über Land zu tragen versiegelt/ oder unversiegelt
 vertrauet/ dasselbige stehlen/ damit entlauffen/ oder es
 in andere Wege berrieglich entfremden würde/ so soll
 derselbige/ wann sich die Summa auf 20. fl. Münge er-
 streckete/ mit dem Strange vom Leben zum Tode ge-
 richtet/ und da es unter 20. fl. seyn würde/ mit Stau-
 penschlägen des Landes ewig verwiesen/ oder aber/ da
 es gar wenig/ mit Gefängniß/ oder zeitlicher Verwei-
 sung gestraffet werden.

§. XLIII.

Porro in materia depositi ad involucre, interdum
 F
 quo-

quoque respicitur. Primo, usus rei depositæ concessus & sic depositum irregulare subesse censetur, si quis depositario pecuniam nulli involucro inclusam, nec obfignatam adnumerat, *l. 31. vers. idem juris esse. ff. locati.* & hinc tali casu depositarius re deposita utendo non committit furtum usus, quod alias commisisset, si invito domino re deposita usus fuisset, §. 6. *J. de oblig. que ex delictis nascuntur.*

§. XLIV. *in re deposita.*
 E contrario, si depositarius involucrum, cui res deposita inclusa est, incio & invito deponente aperuit, & deponens deinde res quasdam sibi ablatas esse conquiretur: indicium furti commissi exinde contra depositarium oritur, suppositis tamen certis circumstantiis concurrentibus. Casum similem habet Crusius in *tract. de indic. delicti. part. 3. c. 15. num. 1. 2. 3.* indicium est, inquit, si quis farcinulam hospiti in custodiam dederit obfignatam, quam dominus postea reperit apertam & revolutam, cum restituitur, Bartol. in *l. 1. §. servi. ff. furt. advers. nav.* Probare autem tenetur hospes, passivus scilicet, hac in parte (1) signaturam farcinulæ & (2) perditionem pecuniæ, vel rei depositæ. Idem loc. cit. quandoquidem ardello quivis & ignotus fingere posset jacturam depositi, atque hospitem simpliciteratam malecule eludere, quod permittendum non est, sed hominum malitijs potius obviandum, ne quis perfidia & improbitate sua actionem consequatur.

§. XLV.

Diximus, inter alia perditionem pecuniæ, vel rei depositæ etiam probandam esse. Ubi notandum, quod hic sæpius quoque ad præsumptiones & conjecturas, tanquam

quam ad probationes artificiales recurri debeat. Rem
 ita exponit B. Stryk *in us. mod. ff. tit. depositi vel contra §. 5.*
 si cista, inquit, deposita bene clausa, vel signata fue-
 rit, cum deponeretur, ubi vero reposcitur, sigilla fracta,
 vimque adhibitam esse adparet, certe gravis inde oritur
 suspicio adversus depositarium, quæ aliquando juramen-
 to purgatorio elidenda, si depositarius sit homo integræ
 famæ & vitæ honestioris, Frantzk. *b. t. num. 66.* quod præ-
 judicio illustrat Hahn *ad Wesenb. tit. depos. in f. Mev. p. 9.*
Decis. 55. num. 5. aliquando vero, si suspectus valde depo-
 sitarius sit, ita, ut ex circumstantiis præsumi possit, eum
 perfidum & reserata cistæ conscium, vel autorem esse, de-
 ponens vero vir honestus, & ea conditione vivat, ut pro-
 babile sit, quod tantam pecuniæ summam, vel res ejus
 generis, quas deperdiras dicit, habuerit, ad juramentum
 admittitur, ut per hoc res inclusas probet, Hahn *loc. cit.*
Mevius cit. loc. Mantica de tac. & ambig. convent. l. 6. tit. 5.
num. 4. ut tamen depositario non sit deneganda probatio
 contrarii, Mantica *cit. loc. num. 10.* Certe, concludit, in
 genere multum hic iudicis prudentiæ relinquendum,
 Menoch. *de arbitr. jud. quest. l. 2. quest. 208. num. 26. seqq.*
 §. XLVI.

Ceterum, si depositarius convincitur, quod res
 depositas ex involucro, aut cista clausa abstulerit & in-
 terverterit, non solum ad earum restitutionem tenetur, sed
 præterea ad pœnam publicam tenetur, quamvis & hoc
 casu pœnæ ordinariæ locus vix detur, idque ex iisdem ra-
 tionibus, quas supra §. XL. attulimus, v. Carpzov. *prax.*
crim. quest. 85. num. 71.

§. XLVII.

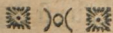
Quid vero in alio casu, si deponens rem depositam
 invo-

involucro inclusit, deinde vero relictis pluribus heredi-
bus ipse mortuus est & unus ex heredibus partem deposti
jure hereditario ad se spectantem reposeit, quaeritur:
an depositarius involucrum aperire & res depositas ex-
inde promere possit? Ad hanc quaestionem ita respon-
dit Ulpianus in *l. 1. §. 36. ff. de pos.* scilicet promendam pe-
cuniam esse vel coram Praetore vel intervenientibus ho-
nestis personis, eamque exsolvendum esse pro parte he-
reditaria. Sed etsi, addit, resignetur, non contra legem
depositi fiet, cum vel Praetore auctore, vel honestis perso-
nis intervenientibus hoc eveniet, residuo vel apud eum
manente, si hoc voluerit; sigillis videlicet prius ei im-
pressis, vel a Praetore, vel ab his, quibus coram signa-
cula remota sunt: vel si hoc recusaverit, in aede depo-
nendo. Sed si res sunt, quae dividi non possunt, omnes
debebit tradere, satisfactione idonea a petitore ei praes-
tanda in hoc, quod supra ejus partem est: satisfactione
aurem non interveniente, rem in aedem deponi & omni
actione depositarium liberari.

§. XLIX.

Subsisto hic & plures casus cumulare nolo, cum il-
li ex genuinis interpretandi principiis facile resolvi pos-
sint. Deo interim Ter Optimo Maximo pro concessa
gratia omnibusque per totum vitae tempus in me
collatis beneficiis gratias persolvo immortales, ejusque
divinae clementiae me meaque studia in futurum
etiam commendo. Ipsi sit

Laus, honor & gloria.

L-5

ULB Halle

3

002 051 028

29.

1713 26.
12/11

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

INVOLUCRO,

QUAM

DEO T. O. M. ADNUENTE,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO, RELIQUA,

IN ILLUSTRIS ACADEMIA FRIDERICIANA,

PRAESIDE

**DN. JACOBO FRIDERICO
LUDOVICI,**

J. U. D. ET PROFESS. PUBL. ORDINAR.

PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES ET PRIVILE-
GIA DOCTORALIA RITE CAPESSENDI

Ad d. 28 Jun. MDCCXIII.

In Auditorio majori horis ante- & pomeridianis

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

JOANNES HENRICUS Rudloff/
HALENSIS MAGDEBURGICUS.

HALAE MAGDEB. Litteris STEPHANI ORBANI, Acad. Typograph.

